

Capitis motus

Qui muscoli
hoc Capite e-
narrantur.Primum par
musculorum
aut caput, aut pri-
mam uerterbra
mouentium.

SUPERIORI Libro, primæ secundæque cervicis uerterbræ constructio-
nem diffusè admodum persequentes, caput proprijs motibus, & secunda-
rijs moueri retulimus. Ut enim eleuato brachio cubitus unà attollitur,
ac eques cum equo promouetur, ita quoque motam ceruicem caput neces-
sariò subsequitur. Ac proinde, quot proprijs motibus ceruix agitur, toti-
dem etiam secundarijs caput mouetur, ac ceruix quidem extenditur, seu
in posteriora uersus dorsum ducitur, & in anteriora flectitur, deinde u-
trinque ad latera, ad humeros scilicet etiam inclinatur, utcumque aut flexa aut extensa, erecta ue-
lit. Caput autem uno proprio motu, uel quiescente etiam ceruice flectitur, & extenditur, seu in
posteriora anterioraque fertur, ad latera autem non, nisi ceruicis beneficio agi potest, quandoquidem
immota rigidaque ceruice, nemini ad humeros caput inclinare conceditur. Vtique id parum
rectè in Quarto de Administrandis sectionibus. Libro Galeno uisum fuerit. Ceterum præter
flexionem et extensionem, quas caput mea quidem sententia, repugnanteque Galeni placito, super
primam ceruicis obit uerterbram, alium etiam capituli motum superiori Libro largitum esse pro-
didimus, qui alter proprius capitis motus est, cuius ope inftar rotæ quodammodo, ad axem
circunducitur, siue flexum siue extensum cum ceruice, aut citra ceruicem fuerit, atque hunc ad
secundam uerterbram confici, contra Galeni dogmata dictum est. Quamobrem etiam nunc ope
repretium fuerit musculos omnes recensere, qui priuatis capitis motibus famulantur, & dein-
de eos, qui ceruicis ductibus præfunt. Quamquam rursus de ceruicis musculis, in dorsum mo-
uentium musculorum enarratione pertractandum erit, quos quam examulsum Galenus de-
scripserit, ex ipsius Libris discas, uelim. Ego enim suis uestigijs, si modò clare uereque eos descri-
bere debeam, nequaquam perpetuò hæsurus sum, quāuis interim pro uiribus, ut & hinc est Ana-
tomieorum coryphæus intelligatur, ad ipsius seriem me accingam. Primum itaque sex musculo-
rum coniugationes, seu paria mihi ueniunt explicanda, quæ in posteriori ceruicis sede locata,
partim capitis, partim autem primæ ceruicis uerterbræ motibus famulantur. Verum antea quā
ad horum enarrationem Galenus accessit, duo alia musculorum paria ex dissectionis serie præ-
posuit, scapulae motibus seruientia, quorum unum homines cum simijs communenanciscun-
tur id scilicet, cuius alterius lateris musculus in scapulae spinam, summum humerum, & latius-
culam clauiculæ partem inseri dictus est. Altero autem pari homines destituuntur, cuius in
altero latere musculus ab occipitio enatus, ad altiore basis scapulae angulum in simijs pro-
tendi commemoratus est. Atque hinc fit, ut id, quod nunc primum appellaturus sum, Galeno ter-
tia serie enumeretur. Primum itaque capitis musculorum par duobus, utrinque scilicet singulis co-
stat musculis, originem ducentibus ex apice quintæ thoracis uerterbræ spinæ, dein etiam ex
quartæ, tertie, & primæ uerterbrarum thoracis spinarum apicibus. Principium hoc, quā primum
ex quinta thoracis prodit uerterbra, acutum refert angulum, qui sursum tensus, sensim ita late-
scit, ut musculus ad tertiam secundamque thoracis uerterbram iam porrectus, adeo amplifiscitur,
ut externum ipsius latus è regione transuersorum processuum earundem uerterbrarum confi-
stat. Musculi hanc seruantes latitudinem, sursum feruntur à quinq; inferiorum ceruicis uerterbra-
rum spinis (sed nimis quā leuiter) exortum assumptes, quando autem ad tertie ceruicis uer-
terbræ spinam conscenderunt, quā hactenus toto progressu dexter sinistro coniunctus fuerit, ut-
rinque ab inuicem sensim magis magisque tantisper abscedunt, quousque transuersa linea occipitij,
osli carnea lataque insertione implantentur. Eius enim insertionis tanta est amplitudo, quan-
tum internum alterius musculi latus, à media occipitij sede, & externum latus ab auris radice
remouentur adeo, ut insertionis amplitudo utriusque musculi tanta sit, quā ab una aure ad
alteram occipitij est interuallum, quod musculorum insertionem non occupatur. Ceterum illius mu-
sculorum ab inuicem recessus forma, triangularis exactè uisitur, si modò unam lineam trans-
uersim ad occipitium, ab interno unius musculi latere, ad internū latus alterius duxeris, & de-
inde alias duas ab eius lineæ terminis, secundum utriusque musculi internum latus, ad tertie cer-
uicis uerterbræ spinam, ueluti ad trianguli uerticem porrexeris. Rursus singuli musculi trian-
gulari forma constant, si lineam secundum spinæ longitudinem ad occipitium usque ductam,
unius lateris loco habueris, & secundi lateris uice, lineam secundum externum musculi latus
exporrectam, & tertij lateris loco lineam, quæ transuersim musculi insertionem ad occipitium
describit. Fibrae horum musculorum, à spinis uerterbrarum sursum oblique, quasi ad transuer-
sos superiorum uerterbrarum processus, tantisper ducuntur, dum simul omnes in occipitium
finiant.

finiant. Præfentes enim muscoli, modicam prorsus & exiguam in transuersa
processus insertionem moliantur. Secundum musculorum par admodum
secus multò in homine, quā canibus & simijs obseruamus. His nanque ex
quartæ uerterbræ thoracis processus, & insuper secundæ ac primæ quoque
quinque humiliorum ceruicis uerterbrarum transuersis processibus, musculi
scuntur, & ad earundem uerterbrarum spinas procedentes, ipsis nonnullis inserti
tantur. Deinde dexter sinistro committitur, & nusquam toto progressu ab illo
ambo in occipitij medium ampla insertione innascuntur, quæ sua latitudine
uniuersum spaciū, quod inter externum musculorum latus, aurisque radices
Præterea præfentes muscoli prorsus carnei apparent, nullibi nerueum aliquod
gnum sit) ostendentes. Attamen obliquas quasdam impressiones exprimunt
inferiorum uerterbrarum processibus, ad superiorum quodammodo spinas ex-
leuiiores censendæ sunt, neque adeo penetrant, ut his aliqua ex parte musculum
re queat. Quamquam indubiè Galenus nonnullos dissectionum Professores, non
ris musculos tantum enumerasse, uerum quosdā quatuor, quosdā uero sex ibi
uideatur testari. at hi fortassis ex illorum fuere albo, qui aliter ac Galenus homines
In simijs enim & canibus (de quibus hactenus in hoc secundo pari locutus sum)
xat utrinque musculum recensere, quandoquidem si illis attendendum for-
bus, totidem ferè musculorum loco uterque habendus esset, quot sunt ex trans-
rum processibus exortus, & in earundem spinas insertiones. Ceterum in homi-
hanc coniugationem, ac Galenus illam descripsit, aut enumerauit potius, obser-
enim quā plurimi utrinque musculi, serie multiplici inuicem commixti, & occipitij
non tamen eodem modo omnes principium ducunt, & insertionem moliantur.
primum musculorum par subductum est, musculus occurrit, qui acutum pro-
dio transuersorum processuum quintæ & quartæ thoracis uerterbræ educit, & illic
neus apparens, muris & lacertæ formam adipiscitur, quum uerò sursum ad
perrepat, carnosus esse definit, ac ueluti in teretis tendinis naturam cessat, n-
tus, qui maxillam humiliorum deorsum trahit, duobusque uentribus donatur. C-
inibi, quæ musculus iste secundi paris caput mouentium, ceruicis radicem su-
denuo esse incipit, quousque in occipitij ossis medium inseratur. Verum prius
cum ipso alius coit musculus, ex septimæ ceruicis uerterbræ spinæ, nerueo tereti
tus, qui sursum ascendens, carnosus quoque euadit, dictoque musculo ante ipsius
insertionem commiscetur, unā cum illo in occipitium implantatus. Atque in
dextri lateris musculi, lateris sinistri musculis cōtiguū sunt, neque ab inuicem (ut pri-
uentur. Alius deinceps occurrit, qui ueluti alterius lateris tertius esse possit, ac
si secundæ thoracis uerterbræ, & primæ etiam processus, partim carneus, partim
scitur, & sursum uersus exteriora oblique exporrectus carnosus ue, ac latior r-
tio ad radicem mamillarum in capite processus, ualide inseritur. Sub his, magis
constitit, secundo in canibus par quodammodo respondens, quæ à transuer-
processibus, oblique sursum ad spinas exporrecta, occipitij ossi inseritur, fibras
terioribus sursum intrò oblique repentes. Atque eiusmodi secundum muscu-
um, in homine non semel in publicis sectionibus ostendi. nunc autem cuius in-
que in hoc coniugio quatuor musculos collocare, primum scilicet, secundum
illos ante carneam molem enarratos, & quartum, ipsam carneam molem. Nisi
nuo illam carnem in tot musculos subdividere proposuisset, quot in ipsa impre-
tus insertionesque uisuntur. At consultius fore arbitror, si unicum tantum par ex
unum duntaxat utrinque musculum numero statuimus, quum cætera paria
conformentur musculis, & omnes huius secundi paris musculi eiusdem functi-
creati sint. Hoc enim (ut etiam primum par) capitis & obscure admodum, ceru-
ficit extensionem, aut in posteriora ductum, quem duntaxat rectum, & in neutro
nantem perfici nequaquam ambigo. Si itaque musculi utriusque lateris ten da-
etiam, quā caput rectissime extendent, & si alternatim laborauerint, iam alter
ces reddentur. non enim extendent, sed circumuersionis capitis motui (quem
uerterbram perfici docuimus) famulabuntur. Ceterum hæc accuratius intelliges
de capitis musculis sermonem audieris, & hæc nostra cum Galeni scriptis, a
perpenderis. Tercium par duobus gracilibus constat musculis, neuitquam
mole correspondentibus. Ex secundæ enim ceruicis uerterbræ spinæ extremi